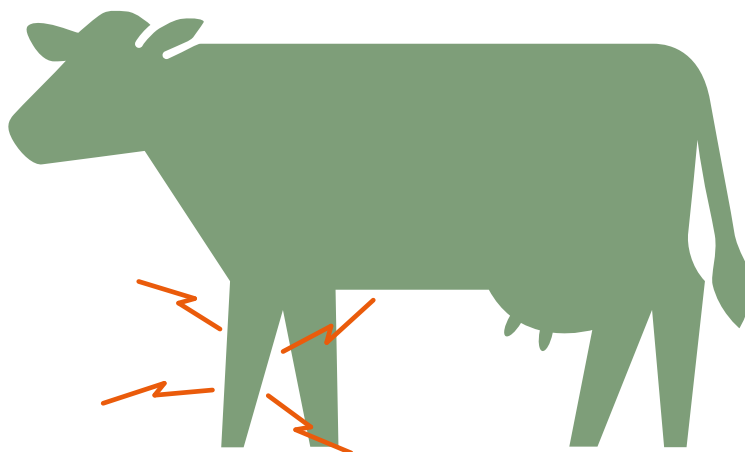

Nu skal det være slut med halte køer

Det er dårlig dyrevelfærd og betyder lavere mælkeproduktion. Derfor skal det være slut med at acceptere halte køer.

”Som mælkeproducenter er vi stolte af det, vi laver – den gode mælk og de gode produkter mælken bruges til. Vi passer på vores dyr, og vi holder af dem. Men vi kan gøre det bedre endnu. Vi har for mange halte køer, og det vil vi gøre noget ved.”

Chr. Lund, formand for L&F, Kvæg, peger først og fremmest på den faglige stolthed og dyrevelfærd, når han skal forklare, hvorfor vi skal sætte endnu mere fokus på klovsundhed, end vi allerede gør. Men argumenterne for, hvorfor det er en god ide at holde køerne godt gående står nærmest i kø:

”Heldigvis hænger det sådan sammen, at en ko, der har det godt, giver mere mælk. Så det

handler også om god produktionsøkonomi. Derfor giver det rigtig god mening at få fuldstændig styr på klovsundheden i besætningen,” siger han.

Nationalt fokus

Sunde ben og klove er derfor et af de områder i L&F, Kvægs Strategi 2018, der i den kommende tid vil blive arbejdet meget mere med. Strategiens målsætning er, at 50 pct. af landets besætninger skal have en aktiv handlingsplan for klovsundhed i 2018. Samtidig er gode ben og klove en afgørende forudsætning for at nå et andet strategisk mål, nemlig at reducere kodødeligheden fra 4,9 pct., som den er i dag, til 3,5 pct.

Der er derfor lavet et udkast til en national strategi og handlingsplan for sunde ben og klove. Et af elementerne heri er at sætte fokus på rådgivning. Måltrettet rådgivning og aktiv involvering af alle parter, det vil sige dyrlæge, konsulent, landmand og medarbejdere, er en af forudsætningerne for at knække kurven i forhold til halte køer på de bedrifter, der har udfordringen. Som grundlag for den målrettede rådgivning er konkret viden om den aktuelle klovsundhed på bedriften nødvendig. Et andet element i den nationale handlingsplan er derfor at udbrede brugen af systematisk halthedscore og klovregistreringer.

Udkastet er præsenteret for samtlige kvægudvalgsformænd og rådgivningscentrenes kvægchefer i Forum for Rådgivning. Deres input vil bestyrelsen for L&F, Kvæg og faglige eksperter på SEGES nu arbejde videre med, hvorefter handlingsplanen vil blive præsenteret.

Hoje ambitioner

Men sunde ben og klove handler ikke kun om faglig stolthed og produktionsøkonomi. Nul-tolerance over for halte køer er

Chr. Lund, formand for L&F, Kvæg, appellerer til, at man har en nul-tolerance over for halte køer på bedrifterne. Det er heldigvis også tilfældet mange steder.

også afgørende for kvægbrugets image, forklarer Chr. Lund.

”Det er ikke kun os selv, der bliver trætte af det, hvis vi møder en halt ko i stalden. Det er også noget, omverdenen i høj grad kan forholde sig til, og som vækker følelser hos både forbrugere og politikere. Så der er mange gode grunde til, at vi har høje ambitioner på det her område og bruger den viden og de redskaber, vi har, til at gøre det endnu bedre, end vi allerede gør,” slår Chr. Lund fast.

Som et led i arbejdet med at minimere forekomsten af halte køer bliver der blandt andet afholdt workshops for dyrlæger i slutningen af juni, og der lanceres et rådgivningskoncept kaldet 'Sund Klov', der kan støtte såvel dyrlæger som konsulenter i arbejdet på at forbedre klovsundheden på bedriften.

/LONE SYLVEST SØGAARD

Brudstykker fra strategi for sunde ben og klove

Der arbejdes i denne tid på at få en national strategi og handlingsplan for sunde ben og klove endeligt på plads. Her ses nogle af de centrale elementer:

Mere systematik i rådgivningen om klove

Flere klovspecialister blandt dyrlæger

Øget brug af halthedscore i besætningen

Øget brug af klovregistreringer

Brug kun fagligt opdaterede klovbeskærere

Artiklerne på side 1 og 2 tager udgangspunkt i projekter støttet af:

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Klovregistreringer sikrer det rette fokus

Et kig på besætningens klovregistreringer viser, hvor du gør det godt nok, og hvor en øget indsats vil give pote.

Hvis du vil have det optimale ud af indsatsen mod klovlidelser, er der god hjælp at hente i besætningens klovregistreringer. En analyse af klovregistreringerne viser, hvilke klovlidelser der forekommer hos de enkelte dyregrupper, hvordan den enkelte lidelse udvikler sig gennem laktationen og dermed, hvor det vil være fornuftigt at intensivere indsatsen.

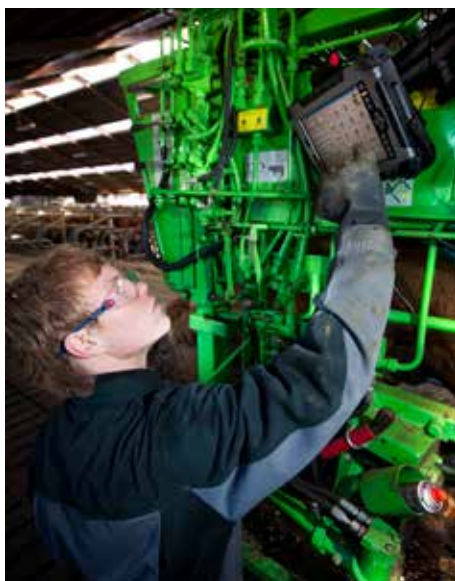
"Det er et spørgsmål om 'work smarter not harder'", siger dyrlæge Pia Nielsen, SEGES HusdyrInnovation. Og hun forklarer:

"I mange besætninger viser klovregistreringerne, at andelen af digital dermatitis (DD) er højest i startlaktationen og falder hele vejen gennem laktationen. Det er et billede på, at den indsats, man gør mod DD hos de lakterende køer, rent faktisk virker. I sådan en besætning vil man få noget ud af at øge indsatsen mod DD hos kvier og goldkøer, mens det giver mindre mening at gøre endnu mere hos de lakterende køer," fortæller hun.

DD eller hornrelaterede lidelser

Klovregistreringerne afslører også hvilken form for klovlidelser, der er den primære udfordring i besætningen, og hvad indsatsen dermed skal være.

"Det er jo rigtig ærgerligt at investere i en klovvaske for derefter at finde ud af, at man har ret godt styr på DD, men har et hav af hornrelaterede lidelser," forklarer Pia Nielsen.

Heldigvis bliver der lavet klovregistreringer i rigtig mange besætninger. Brug dem sammen med din rådgiver og få endnu mere ud af din indsats mod klovlidelser.

I 2016 var der ca. 1.360 besætninger, der ikke havde registreret en eneste klovbeskæring. I de besætninger kan det være meget vanskeligt at vide, hvordan klov sundheden er, og hvor indsatsen skal lægges, hvis klov sundheden skal forbedres.

Tag fat i din dyrlæge eller rådgiver og analyser sammen bedriftens klovregistreringer, hvis du også vil sikre, at din indsats giver maksimal effekt på klov sundheden.

/LONE SYLVEST SØGAARD

Forårsarbejde og sommerferie truer klovsundheden

Andelen af digital dermatitis er højest i april og juli.

Den positive vinkel er, at det virker, når man gør noget mod digital dermatitis.

Sådan tolker dyrlæge Pia Nielsen, SEGES HusdyrInnovation i hvert fald en opgørelse over forekomsten af digital dermatitis. Den toppes nemlig i april med digital dermatitis i 20,7 pct. af alle registrerede klovbeskæringer, tæt forfulgt af 20,5 pct. i juli.

"Jeg tolker tallene sådan, at når folk har travlt i marken, og når der bliver afholdt sommerferie, så stiger forekomsten af digital dermatitis, fordi der ikke bliver gjort den samme indsats som ellers," siger Pia Nielsen.

Hendes forhåbning er derfor, at arbejdet med klov sundhed bliver sat i system og prioriteret højt i besætningerne, for tallene viser jo, at det kan betale sig.

Og så glæder hun sig over, at kvægbrugernes indsats mod digital dermatitis den seneste årække har båret frugt. Lands gennemsnittet er faldet fra 21,4 pct. i 2013 til 19,5 pct. i 2016.

/LONE SYLVEST SØGAARD

Forekomst af digital dermatitis

Måned	DD %
Apr. 16	20,7
Maj 16	19,9
Jun. 16	19,7
Jul. 16	20,5
Aug. 16	20,3
Sep. 16	20
Okt. 16	19
Nov. 16	18,9
Dec. 16	18,9
Jan. 17	18,7
Feb. 17	18,7
Mar. 17	18,6

Sæt en time af til halthedsvurdering

Der er mange gevinster ved systematisk at vurdere antallet af halte køer i besætningen. Og det er slet ikke så stor en tidsrøver, som mange tror.

Hvor mange halte køer har du i din besætning? Og hvor halte er de?

Et typisk svar vil være en variant af 'Det er nok lidt flere/færre, end der plejer at være...'. 'Det er nok omkring så og så mange...' eller 'Et slag på tasken vil være...'. Altså ikke særlig præcist. Og det kan faktisk være den første kilde til en fejlslagen strategi for bedriftens klov sundhed, mener dyrlægerne Pia Nielsen og Peter Raundal, SEGES HusdyrInnovation.

"Det er vores erfaring, at både landmænd og rådgivere ofte undervurderer omfanget af halte køer. Så de, der laver en systematisk halthedsvurdering finder typisk flere halte køer, end de tror," fortæller de.

Ved en systematisk halthedsvurdering, vurderes hver enkelt kos bevægelser, stående og gående. Og netop systematisk halthedsvurdering vil de to gerne slå et slag for. Det er nemlig en del af et godt grundlag for arbejdet med klov sundhed i besætningen.

"Hvis du laver en systematisk halthedsvurdering

et par gange om året, har du et valdt grundlag for, hvordan det står til i besætningen. Og når du har det, har både du og dine rådgivere en meget bedre forudsætning for dels at beslutte, om der skal gøres noget, og senere kan der følges op på effekten af eventuelle iværksatte tiltag," lyder det fra Peter Raundal.

Nå langt på en time

For mange kvægbrugere kan det virke som en uoverkommelig opgave at skulle vurdere hele besætningen. Men det er heller ikke nødvendigt i alle tilfælde. Hvis formålet er at finde niveauet af haltheds med rimelig sikkerhed, når man faktisk utrolig langt på en time.

"Det er min erfaring, at har man først lært det, så kan man få et ret godt billede af, hvordan det står til, ved at halthedsvurdere de køer, man kan nå på en time," siger Peter Raundal.

Helt praktisk kan opgaven gribes an ved at printe en koliste og gå rundt og spotte de halte køer, meget gerne sammen med medarbejderne, så alle på bedriften involveres. En anden metode kunne være at vurdere halthedsforekomsten i den midterste tredjedel af køerne, når de forlader malkestalden. Uanset,

hvordan man griber det an, har en systematisk halthedsvurdering flere fordele, peger Peter Raundal på.

"Når du først én gang har brugt en time på at halthedsvurdere, bliver du automatisk langt mere opmærksom på akut halte køer. Du vil få øje på dem, når du går rundt og kigger efter brunster eller skraber ned. De vil komme hurtigere under behandling og dermed blive hurtigere helbredt," siger han.

På www.sundklov.dk findes der flere film og plancher om, hvordan man halthedsvurderer. Det kan også være en god ide, sammen med sine medarbejdere, at bruge det lovpligtige klov tjek til at få en times undervisning i halthedsvurdering af sin rådgiver.

/LONE SYLVEST SØGAARD

Kødkvægssæd øger ikke Holsteinkøers dødelighed

Flere Jersey- og Holsteinkøer dør indenfor 50 dage efter kælvning, hvis de får en kødkvægskrydsningskalv fremfor en renracet kalv. Det skyldes især, at det er de dårligste køer, der insemineres med kødkvægssæd.

I en undersøgelse af Holstein- og Jerseykøer i 2. og 3. laktation, har SEGES set på, hvor stor en andel, der dør indenfor de første 50 dage efter kælvning, afhængig af kalvens type – kødkvægskrydsning eller renracet. Overordnet set er der færre køer, der overlever 50 dage efter kælvning, hvis de har fået en kødkvægskalv, sammenlignet med køer, der har fået en renracet kalv, hos begge racer. I 2. laktation er 96 pct. af både Jersey- og Holsteinkøerne levende 50 dage efter kælvning, hvis de har fået en kødkvægskalv, men 1,4 pct. og 1,8 pct. flere overlever for hhv. Holstein og Jersey, hvis de har fået en renracet kalv.

Lavt NTM giver større dødelighed

Hvis man i stedet sammenligner dødeligheden af den tredjedel af køerne, der har lavest NTM, med

de køer, der har fået en kødkvægskalv, er forskellen betydeligt mindre. Faktisk dør der flere Holsteinkøer i 3. laktation blandt den tredjedel af køerne, der har lavest NTM (6,4 pct.), sammenlignet med de køer, der fik en kødkvægskalv (5,6 pct.). For Jersey dør der dog 0,7 pct. flere køer, hvis de får en kødkvægskalv. Hos Holstein tyder det altså på, at den øgede dødelighed ikke er en effekt af insemineringstyrens race, men i langt højere grad skyldes det avlsmæssige niveau af koen. Hos Jersey er tendensen dog, at kødkvægskalve giver en lidt større dødelighed hos koen – selv hvis der sammenlignes med de køer, der har lavest NTM.

Vælg kødkvægstyren med omhu

Anvendelse af kødkvægstyrene behøver dog ikke give sværere kælvninger. Men det kræver, at man vælger de tyre, der har et godt fødselsindeks og ikke udelukkende bruger den billigste sæd. For at kunne vælge den rette

Anvendelse af kødkvægstyrene behøver ikke give sværere kælvninger. Men det kræver, at man vælger tyre med et godt fødselsindeks, og ikke kun bruger den billigste sæd.

kødkvægstyrene, er X-indekset et godt redskab. Hitliste med X-indeks finder man på landbrugsinfo.dk/kvaeg -> avl -> avlsværdital for malkekvaeg.

/RUTH BØNLØKKE DAVIS OG ANDERS FOGH

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Amerikanske mælkeproducenter er ekstremt forretningsfokuserede, oplever to SEGES-konsulenter, der netop er hjemvendt fra studietur.

I forbindelse med en undersøgelse af danske og udenlandske konkurrencevilkår i landbruget har konsulent Mette Langgaard Jensen, SEGES PlantInnovation og specialkonsulent Kristian Øhrberg Goul, SEGES Erhvervsøkonomi netop besøgt landmænd, landbrugsorganisationer og universiteter i Iowa og Wisconsin, USA. Noget af det, der

særligt gjorde indtryk på de to, var det ekstreme fokus på forretningen, som de så hos amerikanske mælkeproducenter.

"De ti landmænd, vi besøgte, havde særligt fokus på, om de tiltag, de gjorde på bedriften, kunne betale sig. Økonomisk bæredygtighed er i fokus, ikke kun fra producenterens side, men også myndighederne vægter muligheden for at drive en forretning højt, hvilket skinner igennem i de rammevilkår og retningslinjer, som producenterne arbejder under. Landmænd i USA reguleres i høj grad efter 'gulerodsprincippet' i stedet for en generel regulering. 'Best-management-practice' er

SEGES' konsulenter besøgte ti mælke- og svineproducenter i Iowa og Wisconsin. Foto: Mette Langgaard Jensen.

et nøgleord i den amerikanske landbrugsproduktion. Myndighederne har altså tiltro til, at producenterne driver landbrug efter god landmandspraksis, da dette naturligvis giver mening både fra et miljømæssigt og økonomisk perspektiv. Reguleringen er derfor i høj grad tillidsbaseret." fortæller Mette Langgaard Jensen.

Låner fornuftigt

En anden væsentlig forskel er finansieringen af amerikanske landbrug. En repræsentant fra finansieringssektoren redegjorde ifølge Kristian Øhrberg Goul for, at han kun modvilligt indgik i forhold, hvor soliditetsgraden kom over 50 pct.

"Så typisk ejer landmændene halvdelen af produktionsapparatet selv. De har derfor en helt anden risikoprofil, end vi ofte ser herhjemme. Samtidig er de bestemt ikke langt fremme i forhold til at implementere teknologi på bedrifterne. Det overraskede os, at kun omkring 5 pct. havde malkebotter," lyder det fra Kristian Øhrberg Goul, og tilføjer at dette skyldes muligheden for billigere arbejdskraft, samt at arbejdskraft er nemmere at skruer op og ned på end en investering i en malkebot.

Projektet undersøger konkurrencevilkårene i USA, Spanien, Polen, Tyskland og Frankrig og forventer at have resultater klar i slutningen af 2017.

/LONE SYLVEST SØGAARD

To NIR sensorer monteret i forenden af VM-22 foderblander. Foto: SEGES.

Så er det her – NIR-udstyret, der analyserer foderet i blanderen

– Se det på Grovfoderekskursionen 15. juni.

Regn den ene dag, sol den anden. Hver eneste dag bøvler kvægbrugere med tørstofmængden i foderet, fordi udsving i vejret betyder, at når man lægger foder

efter vægt, så passer tørstofmængden ikke inde på foderbordet. Men det er snart slut. NIR-udstyr er på trapperne til at kunne sælges til alle. Apparatet analyserer den enkelte foderblanding på stedet og tager dermed højde for ensilagens 'dagsform', som tit er

den, der giver unøjagtigheden på tørstofkoncentrationen. At det virker, kan man ved selvsyn konstatere på årets Grovfoderekskursion 15. juni. Her vil chefkonsulent Niels Bastian Kristensen, SEGES, demonstrere NIR-udstyr monteret på en foderblander og forklare, hvordan det fungerer. Der vil også være mulighed for at se de vejesystemer til fuld foderblandere, som i dag kan udveksle data med DMS.

Af andre emner på dagen kan nævnes systematik og tilrettelæggelse af arbejdet på bedriften, plastfolier, ensileringsmidler og alternativ tildækning, produktionsomkostninger i marken, arbejdsmiljø for traktorførere og meget mere.

Grovfoderekskursionen foregår ved bedriftsbesøg hos mælkeproducenterne Kim Jørgensen, Skrave Kirkevej 2, 6630 Rødding samt L&F Kvægs formand Christian Lund, Skodborg Kirkevej 5 – også i Rødding.

Se programmet og tilmeld dig på www.tilmeld.dk/grovfoderekskursion2017.

/KIRSTEN MARSTAL

Gratis temadag – håndter kvæg effektivt og sikkert

Lær at udnytte dyrenes instinkter til effektiv og skånsom håndtering.

Hvordan udnytter du bedst dyrenes instinkter og læser dem, så du nemt og sikkert får dem til at gå derhen, hvor du ønsker det? Det kan du blive klogere på, når SEGES inviterer til gratis temadag 8. juni. Du bliver både tanket op med ny viden om dyrenes adfærd og lærer at bruge den til at drive dyrene på en sikker måde. Undervisere er bl.a. forsker ved Sveriges landbrugsuniversitet, SLU i Skare, Sophie Atkinson. Hun har en meget praktisk tilgang til tingene, så du med garanti går hjem med færdigheder lige til at bruge i det daglige arbejde med dyrene på bedriften.

"Grundlæggende handler det om at få dyrene til at samarbejde," forklarer Sophie Atkinson. Vær opmærksom på, at Sophie Atkinson underviser på engelsk. Hun taler dog et meget tydeligt engelsk

Sophie Atkinson fortæller og viser, hvordan du driver dyrene hensigtsmæssigt, og der lægges vægt på at undgå ulykker.

og understreger sine pointer ved at vise, hvordan dyrene skal drives i praksis.

Temadagen foregår torsdag den 8. juni, Revslundvej 4, 6535 Branderup J fra klokken 9:00-16:00. Det er gratis at deltage, men der vil være et 'no-show' gebyr på kr. 500 kr. (ekskl. moms), hvis man er tilmeldt og ikke møder op på dagen. Se hele programmet og tilmeld dig på www.conferencemanager.dk/kvaeg. Har du spørgsmål, kan du henvende dig til Helle Birk Domino, tlf. 8740 5555, hbd@seges.dk.

/KIRSTEN MARSTAL

Ny malke i malkestalden?

Ny pjece er et godt udgangspunkt for nye malkere eller til en snak om malkning på medarbejdermødet.

En ny pjece med titlen 'Malkning og hygiejne' giver et rigtig godt indblik i malkeanlæggets vigtigste funktioner i forbindelse med både malkning og rengøring – og ikke mindst får man en beskrivelse af, hvad man skal være opmærksom på i det daglige for at sikre, at anlægget fungerer optimalt. Derudover er mejeriernes kvalitetsparametre beskrevet samt for hver parameter, hvilke forhold der har indflydelse på mælkenes kvalitet.

Pjecen er kortfattet, nem at læse og forsynet med gode illustrative fotos. Den er et godt udgangspunkt, når der skal oplæres nye medarbejdere, eller når malkearbejdet skal drøftes på bedriften.

Pjecen koster 75 kr. + moms og porto. Den kan bestilles på: www.maelke kvalitet.dk

/KIRSTEN MARSTAL

Producenter i klemme har nu fået støtte

Efter at Landbrug & Fødevarer gik ind i sagen har 17 mælkeproducenter fået del i den ekstraordinære mælkestøtte fra 2016.

Forudsætningen for at få del i EU's ekstraordinære mælkestøtte – der blev udbetalt i april 2016 – var, at man skulle have leveret mælk i hele referenceperioden 1. oktober 2014 til 30. september 2015.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen tolkede bekendtgørelsen sådan, at mælkeproducenten skulle have leveret mælk i alle uger i referenceperioden – og at man derfor ikke var berettiget til støtte, hvis

man havde haft en kortere periode uden levering – fx i forbindelse med sanering. Dermed kom ca. 17 producenter i klemme og fik ikke tildelt støtte.

Landbrug & Fødevarer tog – efter henvendelse fra en af disse producenter – kontakt til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Styrelsen nåede, efter en juridisk udredning, frem til, at formuleringen 'i hele referenceperioden' ikke var tiltænkt at stille krav om en kontinuerlig, uafbrudt mælkeleverance i referenceperioden, men nærmere et krav om, at mælkeproducenten havde været mælkeprocent fra start til slut, dog med mulighed for (kortere) ophold i leverancen,

fx på grund af naturligt forekomne omstændigheder i erhvervet eller force majeure. De 17 har nu fået tildelt støtten. Også de omkring fem mælkeproducenter, som er i gang med generationsskifte, har søgt og havde forventet at få tildelt støtten. På trods af opfordring fra Landbrug & Fødevarer om, at de skulle kunne få andel i støtten, har Landbrugs- og Fiskeristyrelsen imidlertid afvist dette, idet der er tale om, at bedriften skifter ejer og ikke et midlertidigt stop i produktionen.

/KIRSTEN MARSTAL